

Kuidas ilmataat riigijuhtidele atentaate korraldab

Ilm on võimeline tapma isegi suurriikide juhte. Kõige efektselt kukub see välja nende ametisseastumise aegu.

Ain Kallis

Ajaloost on teada, et president William Henry Harrison külmetas 1841. aastal pärast lahtises tõllas vinge tuule käes sõitu ning oma ligi kahe tunni pikkuse kõne ajal sedavõrd, et jäi paari päeva pärast kopsupõletikuga voodisse ning kuu aja pärast heitis hinge.

Halvasti lõppes ka 12 aastat hiljem Franklin Pierce'i ametisseastumine. Vihma ja lörtsi käes sai külma lahkuva presidendi Millard Fillmore'i proua ning suri paarikümne päeva möödudes.

Varumeestel veab

Ilmataat on püüdnud pea kõikide USA presidentide tähtsamate pidupäevade ürituste korraldamist proovile panna.

1825. aasta 4. märtsil sai John Quincy Adams, amatöörmeteoroloog muide, oma elu tähtsaimal päeval kaela 20 mm vihmavett. Abraham Lincolnil ei vedanud ilmaga koguni kahel korral: esimesel oli pealinn tugeva tolmutormi küüsis, neli aastat hiljem uppus paksu mudasse.

Huvitav on märkida, et kõigil neil, kes said presidendiks tapetud, muidu surnud või tagasiastunud riigipeade asemele, on vandepäeval ilmaga alati vedanud.

Kõige soojemas õhkkonnas (+32 °C) pühitseti ametisse Richard Nixon'i järeltulija Gerald Ford. Oli augustikuu.

Märkimisväärne on ka see, et kaks uuele tööpostile asuvat presidenti – Thomas Jefferson ja John Quincy Adams – tegid oma tähtsal päeval isegi ilmavaatlusi.

Barack Obama, nagu varem ka Bill Clinton, on nähtavasti kohaliku ilmataadi soosikud – neil vedas pidustuste ilmaga lausa kahel korral – need tulid jahedapoolsed, kuid sademeteta.

Lõuna-Aafrika Vabariigi president Nelson Rolihlahla Mandela (keskmine nimi tähendavat mingis sealses keeles paharetti või selli, kel alati midagi juhtub – A. K.) pääses napilt atentaadikatsest kena nimega Umtata linnas, kus ta parajasti puhkas. Nimelt ründas linna apteeki tugev tornaado. Ihukaitsjad lükkasid riigipea põrandale ning tegid tema otsas külakuhja. Keeris viis maja katuse, seesolijad pääsesid aga õnnelikult. Lihtrahval läks kehvemini – hukkus 11, vigastada sai 150 elanikku.

1963. aastal, kui Kuuba saart räsib võimas orkaan Flora, oleks riigipea Fidel Castro äärepealt oma elu kaotanud. CIA 638 atentaadikatse (Castro: "Olen sel alal "olümpiavõitja"!") üle-elanu elule oli

loodusestiihia olnud ohtlikum!

Nelikümmend aastat hiljem sundis Isabel lahkuma Valgest Majast president George W. Bushi ning otsima varju Camp Davidi küngaste taga. See, millega ei saanud hakkama Bill Clintoni puhul neiu Monica, õnnestus tollel ilusa nimega orkaanil.

Kas tõesti sundis üks torm superriiği presidenti ning suurt osa Kongressist hülgama pealinna, nagu oli juhtunud kaks aastat varem terroristide kartusel?

Põhjusi oli mitu: riigi juhtkonna julgeolek, orkaani võimsus ja muidugi see, et too USA piirkond pole kunagi sellist maru kaela saanud. 115 aasta jooksul vaid üks orkaan

(1933. a) ning paar troopilist tormikest. Ei anna võrreldagi Floridaga, kus elanikke on sama aja jooksul kimbutamas käinud üle 140 tõeliselt tugeva keeristormi.

Põhjuseks oli ilm

Üks atentaadikatse ka kaugemast minevikust. Aastal 1590 püüdis hiigeltorm uputada Šoti kuningat James VI, kes purjetas koos oma pruudiga Taanist kodumaale. Et kuningal oli juba kogemusi selliste rünnakutega (näiteks sai ta kunagi kannatada kõva rahe läbi – see oli nähtavalt antropogeense tekkega), saadeti tuleriidale paar tuhat nõida. Mõneks ajaks oli rahu ilmas jalule seatud.

Lõpetuseks veel näide, kuidas ilm võib nurjata atentaate. Teise maailmasõja eelviimasel aastal korraldas rühm Saksa ohvitseri kallaletungi Hitlerile. Suures osas see nurjus – põhieesmärk jäi saavutamata. Põhjuseks oli ilm – palavuse tõttu viidi nõupidamine maa-alusest punkrist kergesse laudadest hoonesse, mistõttu pommiplahvatusel polnud oodatud tagajärgi.